

Si els déus mouen els fils del món, són també els responsables de les seves malvestats. Els homes, autors materials de la dissort dels consemblants, en serien en darrer terme menys culpables. Els herois de les tragèdies clàssiques semblen víctimes de la iracunda voluntat d'uns déus inclements. A desgrat seu, es veuen impel·lits a cometre assassinats hòrrids, injustificables als ulls de la mentalitat actual. Però la diferència entre Èdip i Medea, per exemple, és notable, perquè el primer desconeixia el que feia, mentre que la segona mata amb premeditació i traïdoria.

La *Medea* que ha estrenat Lluís Pasqual al Lliure és una versió pròpia que parteix de les obres d'Eurípides i Sèneca i que subratlla la ira i la venjança de l'heroïna ultratjada. Fins a Sèneca, Medea era una víctima de l'ambició de poder de Jasó i dels seus interessos, i també d'un amor passió que l'empenyia a perpetrar atrocitats. Amb Sèneca, Medea deixa de ser víctima passiva i es converteix en una dona activa, una gran matrona romana que lluita de manera aferrissada per defensar les seves posicions i raons. Fusió de totes dues, la Medea de Pasqual s'enfronta —com Antígona— al poder establert, el tirà Creont, infringeix un dolor extrem a Jasó i trenca bàrbarament el disseny dels poderosos.

El més colpidor d'aquesta *Medea* és la interpretació que en fa Emma Vilarasau i l'espai escènic del muntatge. Vilarasau es posa en la pell d'una Medea, profundament irada per la traïció del marit, que planta cara a Creont sense por, replica a Jasó sense embuts i prepara la seva revenja inexorable com una bèstia enfurida i rancorosa. Vilarasau extrema tant la interpretació que a estones cau en l'esgarip i costa de veure-hi l'emotivitat de l'heroïna, el seu costat més humà. Equiparable a la mítica Margarida Xirgu, mostra molt bé l'animalitat i la barbàrie que encarna Medea, però més tènua-ment la seva feminitat.

D'altra banda, l'escenificació juga amb la profunditat d'un espai buit, llò-

La iracúndia dels déus

Emma Vilarasau

Medea

VERSÍO D'ALBERTO CONEJERO I LLUÍS PASQUAL
A partir d'Eurípides i Sèneca

Direcció: Lluís Pasqual
Teatre Lliure, 14 d'abril

brec, presidit per una immensa pantalla al fons. La metàfora d'una heroïna sotmesa als embats d'onades adverses del destí —així ho suggereixen les imatges inicials projectades a la pantalla— té també una materialització en la pluja torrencial que irromp a l'escenari. Contribueixen a crear una atmosfera funesta i desolada des de la disposició o el vestuari dels actors fins al carro alat (*deus ex machina*) amb què Medea despareix amb els cadàvers dels fills, passant per la tenebrositat d'alguns passatges, les sonoritats lúgubres que emanen de

la ment de Medea o les al·lusions a uns temps convulsos, amb panoràmiques intencionades de la ciutat de Barcelona.

Després de la funció, l'espectador es pregunta, esbalaït, per què Medea comet a contraroc un infanticidi tan premeditat. Per la ira i la desesperació que sent en veure's traïda pel marit? Per la perversió i la venjança que nia dins seu? Per l'amor passió irrefrenable envers Jasó que ja l'havia empesa a executar altres crims? Per desvincular-se definitivament de la submissió a un matrimoni fallit i aconseguir així la llibertat com a dona? Al final, com en la versió d'Eurípides i completant les picades d'ullet al present, s'adverteix de la imprevisibilitat dels déus antics, capaços de tolerar la infàmia més cruel, però també de l'existència dels déus d'avui que, implacables i impunes, fan i desfan el destí dels humans.